

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 12g/2019

privind excepția de neconstituționalitate
a unor dispoziții din articolul 349 alin. (1) din Codul penal
(*amenințarea unei persoane cu funcție de răspundere sau a unei persoane
care își îndeplinește datoria obștească*)

CHIȘINĂU

23 ianuarie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 18 ianuarie 2019,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 23 ianuarie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a termenului „amenințarea” din articolul 349 alin. (1) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Vladislav Ciobanu-Nițuleac, în dosarul nr. 1-184/2018, pendinte la Judecătoria Drochia, sediul Glodeni.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, pe 18 ianuarie 2019, de către dl judecător Vasile Nogai de la Judecătoria Drochia, sediul Glodeni, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni, se află cauza penală de învinuire a dlui Mihail Șevțov de comiterea infracțiunii prevăzute la alin. (1) al articolului 349 din Codul penal. Acest alineat al articolului menționat stabilește răspunderea penală pentru „amenințarea cu moartea, cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății, fie cu nimicirea bunurilor persoanei cu funcție de răspundere, rudelor ei apropiate, în scopul sistării activității ei de serviciu ori schimbării caracterului ei în interesul celui care amenință sau al altei persoane, precum și aceeași amenințare împotriva persoanei care își îndeplinește datoria obștească sau a rudelor ei apropiate în legătură cu participarea acestei persoane la prevenirea ori curmarea unei infracțiuni sau a unei fapte antisociale”.

4. Pe 24 octombrie 2018, în cadrul ședinței de judecată, dl avocat Vladislav Ciobanu-Nițuleac a ridicat excepția de neconstituționalitate a termenului „amenințarea” din articolul 349 alin. (1) din Codul penal.

5. Prin încheierea din 11 decembrie 2018, Judecătorei Drochia, sediul Glodeni, s-a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării excepției.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal sunt următoarele:

Articolul 349 Amenințarea sau violența săvârșită asupra unei persoane cu funcție de răspundere sau a unei persoane care își îndeplinește datoria obștească

„(1) Amenințarea cu moartea, cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății, fie cu nimicirea bunurilor persoanei cu funcție de răspundere, rudelor ei apropiate, în scopul sistării activității ei de serviciu ori schimbării caracterului ei în interesul celui care amenință sau al altei persoane, precum și aceeași amenințare împotriva persoanei care își îndeplinește datoria obștească sau a rudelor ei apropiate în legătură cu participarea acestei persoane la prevenirea ori curmarea unei infracțiuni sau a unei fapte antisociale

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul a invocat faptul că termenul „amenințarea” din articolul 349 alin. (1) din Codul penal este imprevizibil și că subiectele dotate cu competența aplicării legii penale l-ar interpreta în mod extensiv, în defavoarea acuzatului.

9. În opina sa, termenul contestat contravine articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Vladislav Ciobanu-Nițuleac, în dosarul nr. 1-184/2018, pendinte la Judecătoria Drochia, sediul Glodeni. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie termenul „amenințarea” din articolul 349 alin. (1) din Codul penal.

14. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate termenul contestat ar fi imprevizibil.

15. Curtea reiterează că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure. În special în materie penală, legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr. 49 din 31 mai 2018, §30).

16. Totuși, Curtea menționează că legea penală nu poate să exceleze în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor care persistă cu ocazia interpretării normelor (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 89; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 42).

17. Interpretarea normelor de drept penal de către instanțele de judecată trebuie să fie conformă cu esența infracțiunii și să fie previzibilă în mod rezonabil. În orice caz, instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare prin analogie defavorabilă.

18. Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Seychell v. Malta*, 28 august 2018, § 41).

19. În prezenta cauză, Curtea observă că atât în teoria de drept penal penală, cât și în jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție s-a subliniat că amenințarea presupune o influențare asupra psihicului persoanei, care o determină să adopte o conduită cerută de făptuitor (*e.g.* a se vedea pct.

5 al hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 16 din 7 noiembrie 2005). Cu alte cuvinte, amenințarea constă în anunțarea acesteia că va fi supusă unui rău în cazul în care nu se va supune voinței făptuitorului.

20. Mai mult, în contextul articolului 349 alin. (1) din Codul penal, legislatorul nu vorbește de orice amenințare, ci a stabilit trei modalități alternative ale acesteia: 1) amenințarea cu omor; 2) amenințarea cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății; 3) amenințarea cu nimicirea bunurilor. Amenințarea în sensul infracțiunii prevăzute la articolul 349 alin. (1) din Codul penal nu poate include alte forme decât cele care sunt nominalizate în această normă de incriminare.

21. Semnificația termenului contestat poate fi dedus nu doar cu ajutorul consultanței juridice de specialitate, ci și din sensul obișnuit al acestuia (a se vedea *Moiseyev v. Rusia*, 9 octombrie 2008, § 241; *Berardi and Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 54). Instanțele judecătorești pot stabili caracteristicile esențiale ale actului interzis doar în baza textului care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică.

22. Așadar, există repere obiective care ajută destinatarul și interpretul legii să prevadă sensul exact al termenului contestat.

23. Având în vedere cele menționate *supra*, Curtea conchide că excepția de neconstituționalitate este nefondată și, prin urmare, inadmisibilă.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a termenului „amenințarea” din articolul 349 alin. (1) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Vladislav Ciobanu-Nițuleac, în dosarul nr. 1-184/2018, pendinte la Judecătoria Drochia, sediul Glodeni.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 23 ianuarie 2019

DCC nr. 9

Dosarul nr. 12g/2019